

Anmeldelser

Grebes of the World

Malcolm Ogilvie. Illustrationer af Chris Rose. 112 sider, 24 helsides farveplancher, indb. Bruce Coleman, Uxbridge, 2003. Pris kr. 695 i DOF-Salg.

Ved første øjekast er dette et pragtstykke af en bog: en fin indføring i lappedykkernes spændende biologi, smukt produceret og rigtig en bog, man kan nyde i lænestolen. Ved en nærmere granskning søger man dog forgæves efter ny viden.

Bogen indledes med en beskrivelse af lappedykkernes udseende, adfærd, dykning, fødevalg, ynglebiologi og overlevelse. Ud af verdens 22 lappedykkerarter er tre uddøde inden for de seneste 30 år, og to er akut udryddelsestruede (forfatteren er dog kun klar over den ene). Indledningen følges af en gennemgang af de enkelte arter, 3-4 sider til hver, inklusive en helsides farvetavle. Endelig bruges ret mange sider på luftigt opstillede arts-lister med oversigter over deres status o.a.

Et originalt element i bogen er de syv sider, som forklarer oprindelse og betydning af engelske og latinske artsnavne. Vi får f.eks. at vide, at Horned Grebe ikke blot er amerikansk for Nordisk Lappedykker, men faktisk er det oprindelige engelske navn, som i 1800-tallet blev erstattet af det misvisende Sclavonian (nu Slavonian) Grebe.

Desværre er bogens oplysninger mest almindelighed-er, som kan læses i talrige andre bøger. F.eks. nævnes lappedykkernes specielle fødder, men ikke de nyere analyser af hvor totalt anderledes deres svømmeteknik er fra andre dykkende fugle. Forfatteren har desværre ikke den nødvendige indsigt i ny litteratur til at undgå forældede oplysninger, f.eks. at lappedykkere er blandt de ældste fuglegrupper. Denne myte skyldes fejltolkning af en enkelt knogle, som i dag henføres til kridttidens tandbærende dykkende fugle. Stor Lappedykker står i slægten *Podiceps*, selv om denne meget afvigende art har haft sin egen slægt (*Podicephorus*) siden 1994. Det nævnes at Lille Lappedykkers øjenfarve skifter fra rødt i vest til gult i Orienten, men forfatteren har overset, at den så brat skifter til dybrød i Indonesien, inden den møder sin australske fætter, som har bleggule øjne.

Endelig er det en skam, at forfatteren har overset megen spændende ny forskning, såsom Bob Storers analyse af hvorfor lappedykkere er de mest parasit-plagede af alle fugle, eller beskrivelser af hvordan Gråstrubede Lappedykkere fouragerer kommensalt med Sorttænder og Fløjlsænder om vinteren, eller at lappedykkere kan fouragere om natten, hjulpet af lysende planktondyr.

Måske skal teksten mest opfattes som en undskyldning for at udgive Chris Roses 24 pragtfulde farvetavler. Han er en af de mest kendte – og prisbelønnede – moderne engelske fuglemalere, og hans tavler er strålende, klare i farverne og rige på detaljer – hvis man da er til den særlige

engelske glansbilled-genre. Især har han gjort meget ud af at skabe gode vandflader, der varierer fra sorte og spejl-blanke skovsøer til kruset åbent vand.

Fuglebilleder som gengiver sit motiv med minutiøs detaljerigdom, det vil sige udgiver sig for at være sande gengivelser af virkeligheden, bør naturligvis være fagligt korrekte. Det er Chris Roses tavler desværre ikke. Ikke engang de europæiske arter, som han må kende fra naturen. F.eks. har Nordisk Lappedykker alt for gule "horn", og den rugende fugl et helt forkert bygget brystparti. Lille Lappedykker har en forkert fjergrænse ved basis af næbbet (en petitesse, men vigtig fordi det er en diagnostisk karakter for *Tachybaptus*). Pudsigt nok er begge de hovedrystende Toppede Lappedykkere hunner. Det er næppe tilsigtet, men er dog ikke naturstridigt.

Colombiansk Lappedykker har alt for kort krop og forkert farve på tøjlen, og den afbildes sågar i vinterdragt, selv om denne uddøde art (ifølge de 18 eksisterende eksemplarer) formentlig aldrig har anlagt fuld vinterdragt. Junin-lappedykkere har forkert næbfarve. Hættelappedykkere har fået rosa tøjlestriben, mens den i virkeligheden har sort nøgen tøjle afgrænset af en stribe hvide fjer. Den er afbildet ynglende blandt åkandblade, selv om der slet ikke findes åkander i dens udbredelsesområde. Formentlig har kunstneren fejltolket de flydende algemasser, som ses på mange fotos af Hættelappedykkere ynglekolonier.

Stor Lappedykker, som normalt udmærker sig med en orangebrun strittende haledusk, har fået hvidt bagparti. Dens unger er åbenbart malet efter udstoppede eksemplarer, og det gælder også de meget falmede Hvidhårede Lappedykkere, der i øvrigt mangler en diagnostisk karakter.

Jeg kunne blive ved. Chris Rose kan lave flotte billeder, men han har desværre ikke sat sig godt nok ind i lappedykkernes karakterer. Det har forfatteren Malcolm Ogilvie heller ikke, og man kan derfor undre sig over hvorfor de overhovedet skulle lave en bog om lappedykkere. Der er intet fagligt at hente. Men flot er den, og man kan sagtens nyde – eller finde inspiration i – Chris Rose's færdighed i at male vand.

Jon Fjeldså

Birds of Venezuela

Steven L. Hilty. 878 sider, 59 tavler i farve og 8 i s/h, mange udbredelseskort, hft. Christopher Helm, London, 2002. Pris kr. 645 i DOF-Salg.

Dette er en komplet nyskrevet udgave af *A Guide to the Birds of Venezuela* (R. Meyer de Schauensee & W.H. Phelps 1978). Førsteudgaven var på kun 424 sider og havde 40 tavler, af hvilke 13 var i sort/hvid. Ifølge

pressemeldelsen skulle 27 af tavlerne i denne nyudgivelse være helt nye, men en del af disse kunne jeg finde – evt. efter udskiftning af enkelte arter – i Hilty & Browns *A Guide to the Birds of Colombia*; f.eks. tavlerne med flyvende rovfugle og tavle 36 med spætter. Men når dette er sagt, er jeg alligevel begejstret for bogen, idet teksten er fordoblet, og de lange udredninger af fundene, som hos mange arter udgjorde næsten en tredjedel af teksten, er her afløst af kort. Og hvilke kort! Hver registrering er angivet med et punkt, en åben cirkel for felt-iagttagelser og et sort punkt for museumseksemplarer, plottet ind ved hjælp af et computerprogram. For nogle arter er der indtegnet højdekurver ved 500 og 1000 m. Hele det formodede yngleområde er indtegnet med en grå tone, og overvintringsområdet er angivet med vandrette (sydtrækkende arter) eller lodrette streger (nordtrækkere). Sådanne kort giver helt anderledes præcise oplysninger, og forhåbentlig vil denne landvinding slå igennem i andre publikationer. Dog kunne jeg have ønsket mig, at kortene også havde skelnet mellem gamle og nye iagttagelser, idet mange biotoper er forsvundet i nyere tid.

Bogen indledes med et kort over Venezuela med de vigtigste lokaliteter indtegnet. Herefter følger nogle indledende afsnit med bl.a. en beskrivelse af landet (inkl. 11 sider farvefotos), nationalparker (i alt 38 i et land på lidt over 900 000 km²), trækforhold og landets ornitologiske historie. Dernæst kommer tavlerne, de fleste af John A. Gwynne og Guy Tudor. Artsbeskrivelserne indeholder afsnit om bestemmelse, lignende arter, stemme, adfærd, status, habitat og udbredelse. Bogen afsluttes med 837 referencer og et stikordsregister. Ligesom i forgængeren søger man forgæves efter oplysninger om underarter, og personligt ville jeg have foretrukket, at en så stor bog var indbundet. Men det skal ikke afholde mig fra kraftigt at anbefale den til alle med interesse for Sydamerika.

Johannes Erritzøe

Også modtaget:

Katten

Tommy Asferg & Marianne Ujvári. 35 sider, mange farvefotos, hft. ISSN 0028-0585. Natur og Museum nr. 1, 2003, Naturhistorisk Museum, Århus. Pris kr. 58 i DOF-Salg.

I dette hæfte kan læses, at antallet af katte herhjemme nu er større end antallet af hunde. Det ældste fund af en tamkat i Danmark er dateret til år 200 og er fra Kastrup ved Gram i Sønderjylland. Kattens leg med byttet bliver gerne opfattet som grusomhed, men nye undersøgelser antyder, at legen snarere er et udtryk for, at katten er nervøs for byttet. Et meget spændende hæfte med mange

interessante oplysninger.

Sådan synger havens fugle

Benny Génsbøl. Med vedlagt CD. 47 sider, 38 farvefotos, hft. ISBN 87-12-04073-8. Gad, København, 2003. Pris kr. 99 i DOF-Salg.

Dette hæfte omtaler de 38 hyppigste fugle i vore haver, med oplysninger om fuglenes forekomst og en generel beskrivelse af sangen og fuglens sangpost. Herpå følger efter et fast skema en nøjere beskrivelse af sangen, herunder hvilke andre fugles sang den kan forveksles med. Der er nøje angivelse af, på hvilket spor på CDen hver enkelt fugl kan høres og hvor de særlig karakteristiske lyde forekommer. Bogen afsluttes med en fuglesangskalender. For haveejere uden kendskab til fuglestemmer vil dette lille hæfte være en god hjælp.

Where to watch birds in Britain

Simon Harrap & Nigel Redman. 624 sider, mange illustrationer i farve og s/h og mere end 250 kort, hft. ISBN 0-7136-4137-1. Christopher Helm, London, 2003. Pris £ 19,99.

Dette er en revideret og stærkt udvidet (mere end 100 sider) udgave af *Birdwatching in Britain, a site by site guide* fra 1987. Bogen dækker de 440 bedste fuglelokaliteter i Storbritannien, så ornitologer, både nybegyndere og gamle feltbissere, kan planlægge et garanteret resultatrigt "birding trip" overalt i landet. For hver lokalitet beskrives beliggenheden og biotopen, somme tider krydret af lidt historiske oplysninger, efterfulgt af en angivelse af, hvordan man bedst kommer til stedet, hvilket som regel er understøttet af et kort. Under Tring Reservoirs finder man endda et tip om ikke at parkere sin bil på en bestemt parkeringsplads, der har været hjemsoget af biltyve. Et udførligt afsnit nævner de fugle, der kan forventes på stedet, og angiver adresser og eventuelle hjemmesider, hvor man kan hente flere oplysninger. For den ikke særligt kyndige udi landets geografi er der også hjælp at hente, idet kort over de enkelte regioner angiver de omtalte lokaliteters omtrentlige beliggenhed. Dan Powells skønne farveillustrationer viser måned for måned hvilke sjældne fugle, der kan ses hvor. En liste over alle britiske fuglearter med angivelse de lokaliteter, hvor de forventeligt kan findes, vil formentlig være nyttig under turens planlægning. For alle, der vil udforske den britiske fugle verden, vil bogen være en stor hjælp.

Guldøjer og andre netvinger

Ole Fogh Nielsen. 35 sider, mange farvefotos, hft. ISSN 0028-0585. Natur og Museum nr. 2, 2003, Naturhistorisk Museum, Århus. Pris kr. 58 i DOF-Salg.

De fleste kender nok den sarte, grønne guldøje, som vi ofte finder i vore huse om vinteren, og som også kaldes bladlusløven, fordi dens larver lever af bladlus. Men netvingerne omfatter også andre arter, hvor myreløver og kamelhalsfluer er blandt de mest spændende. I alt findes der 61 arter i Danmark. Et smukt og lærerigt bidrag, som gør forfatteren og Naturhistorisk Museum ære.